

PL

PL

PL

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 1.4.2009
KOM(2009) 146 wersja ostateczna

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

**Drugie sprawozdanie monitorujące dotyczące restrukturyzacji przemysłu stalowego w
Bułgarii i Rumunii**

1. WPROWADZENIE

Niniejsze sprawozdanie opisuje postępy w restrukturyzacji poczynione w 2007 r. przez bułgarskie i rumuńskie przedsiębiorstwa sektora stalowego, które podlegają wymogom określonym we właściwych rozdziałach odpowiednio Układu Europejskiego i traktatu o przystąpieniu.

- w Protokole 2 do Układu Europejskiego¹, który odnosi się do restrukturyzacji bułgarskiego przemysłu stalowego oraz w decyzji Rady Stowarzyszenia UE - Bułgaria 3/2006 z dnia 29 grudnia 2006 r.² zmieniającej Protokół 2 do Układu Europejskiego (przedłużającej okres restrukturyzacji do końca 2008 roku) oraz
- w załączniku VII do traktatu o przystąpieniu³, który odnosi się do restrukturyzacji rumuńskiego przemysłu stalowego.

Chociaż udzielanie pomocy państwa na restrukturyzację przemysłu stalowego jest wyraźnie zabronione w świetle prawa unijnego, Unia Europejska wyraziła zgodę na wprowadzenie uzgodnień przejściowych w sprawie przyznania niektórych form pomocy, co umożliwiłoby nowym państwom członkowskim zakończenie tego zadania przy jednoczesnej minimalizacji niepokojów społecznych i zakłóceń na rynku.

W wyżej wymienionym Protokole i załączniku przedstawione są warunki przejściowych (do końca 2008 r.) przepisów dotyczących udzielania pomocy państwa na restrukturyzację przemysłu stalowego. Przepisy te określają także szczegółowe obowiązki Komisji w zakresie monitorowania i sprawozdawczości.

W dniu 12 sierpnia 2008 r. Komisja przyjęła pierwsze sprawozdanie monitorujące dotyczące roku 2006⁴. Niniejsze nowe sprawozdanie dotyczy wyników osiągniętych w roku 2007, a w stosownych przypadkach także istotnych zmian, jakie zaszły w 2008 r. Obecne sprawozdanie powstało w oparciu o dane udostępnione przez odpowiednie władze, jak również o ocenę przeprowadzoną przez niezależnego konsultanta. Następnym etapem będzie przygotowanie w 2009 r. ostatniego sprawozdania dotyczącego rozwoju sytuacji w 2008 r.

2. WYNIKI PROGRAMÓW MONITOROWANIA W BUŁGARII I RUMUNII

2.1. Bułgaria

Jedynym przedsiębiorstwem objętym krajowym programem restrukturyzacji (KPR) i programem monitorowania to Kremikovtzi.

a) Sytuacja w 2007 r.

2.1.1. Monitorowanie kluczowych wskaźników restrukturyzacji

Pomoc państwa

Większość przewidzianej kwoty została wypłacona w 1999 r., a pozostała część została przyznana przedsiębiorstwu w 2004 r. w formie restrukturyzacji zadłużenia wobec krajowych dostawców gazu i energii elektrycznej. W 2007 r. Kremikovtzi systematycznie spłacało te zobowiązania.

¹ Dz.U. L 358 z 31.12.1994, s. 3-222.

² UE-BG 1909/06 - decyzja o przyjęciu 3/2006.

³ Dz.U. L 157 z 21.6.2005, s. 3-393.

⁴ COM/(2008)/511

Zgodnie z informacjami udostępnionymi Komisji, pomoc państwa nie została przyznana żadnym innym przedsiębiorstwom sektora stalowego oprócz Kremikovtzi.

Zmniejszenie mocy produkcyjnych

W czerwcu 2007 r. miał zostać zamknięty zgniatacz kęsisk kwadratowych i płaskich, ale zgodnie z informacjami przekazanymi przez władze Bułgarii, eksploatacja zgniatacza została zakończona w lutym 2008 r. i obecnie jednostka ta jest w trakcie rozbiórki. Eksploatacja walcowni walcówki została zakończona w 2007 r. i jednostka ta jest także w trakcie rozbiórki. Planuje się, że obie te jednostki zostaną ostatecznie zniszczone, zgodnie z właściwym prawodawstwem unijnym⁵, przed końcem okresu restrukturyzacji.

Rentowność

Komisja napotkała trudności z otrzymaniem odpowiednich i spójnych danych finansowych dotyczących tego przedsiębiorstwa. Pomimo wielokrotnych próśb, przedsiębiorstwo nie przekazało władzom Bułgarii ani Komisji ostatecznych kompletnych informacji dotyczących całego 2007 roku, jak również dotyczących rozwoju działalności w pierwszej połowie 2008 r. Niepełne sprawozdanie finansowe wykazało jednakże, że wynik finansowy w 2007 r. był ujemny, co stanowi niespełnienie zobowiązań w zakresie rentowności⁶ przyjętych w indywidualnym planie biznesowym (IBP). Wyniki na poziomie -11,1 % EBITDA i -20,7 % EBIT są nawet gorsze niż w 2006 r.

Wydajność

Poziom wydajności nie zwiększył się znacznie w porównaniu z 2006 r. i osiągnął jedynie 30 % wydajności porównywalnych europejskich przedsiębiorstw sektora stalowego. Ma to negatywny wpływ na efektywność i skuteczność działalności przedsiębiorstwa.

Redukcja kosztów

Mimo że rzeczywiste ceny zakupu surowców w 2007 r. były zgodne ze zmianami rynkowymi, wpłynął na nie negatywnie brak zasobów finansowych i narzucenie surowszych warunków przez dostawców surowców. Rzeczywiste wartości były przeciętnie o 32 % wyższe od szacunków określonych w IBP.

W związku z niskim wykorzystaniem mocy produkcyjnych w 2007 r. (średnio 50 %) Kremikovtzi nie zdołało zmniejszyć zużycia surowców na wyprodukowaną jednostkę. Wymagane obniżenie kosztów można by osiągnąć w niektórych obszarach, np. zużycia energii i materiałów, wyłącznie w perspektywie długofalowej poprzez inwestycje w modernizację. Z powodu braku kapitału zainwestowane sumy osiągnęły znacznie niższą wartość niż oczekiwano. W 2007 r. wszystkie inwestycje technologiczne przedsiębiorstwa Kremikovtzi wyniosły 38 % docelowych inwestycji przewidzianych w indywidualnym planie biznesowym na ten rok. Jednocześnie inwestycje w dziedzinie ochrony środowiska wyniosły jedynie 10 % docelowych inwestycji przewidzianych w IBP.

⁵ Decyzja 3010/91/EWWiS, Dz.U. L 286 z 16.10.1991, s. 20.

⁶ Rentowność oznacza, że przedsiębiorstwa odzyskują trwałą dochodowość przed końcem okresu restrukturyzacji. Zgodnie z przyjętą od dawna praktyką Komisja uważa, iż przedsiębiorstwa powinny uzyskać:

- wynik operacyjny brutto: tj. stopę EBITDA (Earnings Before Interest Taxes Depreciation Amortization (zysk przed odliczeniem odsetek, podatków i amortyzacji)) wyrażoną w % obrotu na poziomie przynajmniej 10 % dla niezintegrowanych przedsiębiorstw sektora stalowego i 13,5 % dla zakładów zintegrowanych);
- minimalną stopę zwrotu: tj. stopę EBIT (earnings before interest and taxes (zysk przed odliczeniem podatków i odsetek)) wyrażoną w % obrotu na poziomie minimum 1,5 %.

b) Rozwój sytuacji w 2008 r.

W sierpniu 2008 r. władze Bułgarii poinformowały Komisję o ogłoszeniu niewypłacalności przez Kremikovtzi.

2.1.1. 2.1.2. Ochrona środowiska naturalnego

Bułgaria złożyła wniosek o przyznanie jej okresu przejściowego dla stosowania przepisów dyrektywy IPPC⁷. W drodze odstępstwa, do dnia 30 października 2007 r. Kremikovtzi miało otrzymać w pełni skoordynowane pozwolenie zawierające wiążący harmonogram uzyskania pełnej zgodności do dnia 31 grudnia 2011 r. W kwietniu 2007 r. EMEPA wydała decyzję o nie przyznaniu przedsiębiorstwu Kremikovtzi zintegrowanego pozwolenia. W maju 2007 r. przedsiębiorstwo ponownie złożyło wniosek. Oficjalny termin wydania pozwolenia upływa z dniem 21 października 2008 r.

2.2. Rumunia

2.2.1. Monitorowanie kluczowych wskaźników restrukturyzacji

Pomoc państwa

Zgodnie z informacjami udostępnionymi Komisji, nie przyznano pomocy publicznej żadnym przedsiębiorstwom sektora stalowego oprócz tych wymienionych w załączniku VII do traktatu o przystąpieniu⁸.

Zmniejszenie mocy produkcyjnych

Z informacji posiadanych przez Komisję wynika, że redukcja mocy produkcyjnych planowana na rok 2007 - walcownia półwyrobów przedsiębiorstwa Arcelor Mittal Hunedoara - przebiegła zgodnie z planem. Na początku 2008 r. nastąpiło przerwanie produkcji w zakładzie kształtowników lekkich i w walcowni walcówki w Hunedoara, w związku ze zmianą strategii przemysłowej. Gdy powyższe jednostki zostaną zniszczone⁹, Rumunia spełni zobowiązania w zakresie redukcji mocy produkcyjnych, wynikające z traktatu o przystąpieniu.

Pod koniec 2007 r. zlikwidowano także dodatkowo przestarzałą jednostkę w TMK Resita, tzn. zgniatacz kęsisk kwadratowych, co nie było przewidziane w Traktacie Akcesyjnym

Rentowność

Głównym celem procesu restrukturyzacji oraz działań przewidzianych w ramach KPR jest osiągnięcie rentowności przez przedsiębiorstwa korzystające z pomocy, aby mogły one funkcjonować w normalnych warunkach rynkowych. Z przeprowadzonego monitoringu wynika jak dotąd, iż rozpoczęto wprowadzanie niektórych z przewidzianych środków mających na celu osiągnięcie rentowności przez przedsiębiorstwa korzystające z pomocy, np. zamknięcie niewydajnych mocy produkcyjnych, zmiany strategii zatrudnienia (wydzielenie działalności pomocniczej, outsourcing działalności dodatkowej) oraz modernizacja organizacji i zarządzania.

Dwa przedsiębiorstwa, Arcelor Mittal Hunedoara i Michel Capia Turzii, poniosły znaczne straty w 2007 r.; ich wyniki były gorsze niż w 2006 r. Pozostałe cztery przedsiębiorstwa zwiększyły swoje przychody operacyjne w porównaniu z 2006 r. Wszystkich sześciu producentów odnotowało EBITDA na poziomie od -2,2 % do 12,8 % i EBIT na poziomie od -

⁷ Dyrektywa Rady 96/61/WE z dnia 24 września 1996 r., Dz.U. L 1257 z 10.10.1996, s. 26.

⁸ Dz.U. L 157 z 21.6.2005, s. 3-393.

⁹ Decyzja 3010/91/EWWiS, Dz.U. L 286 z 16.10.1991, s. 20.

6,0 % do 7,3 %, przy czym wartość docelowa wynosiła 1,5 %. Stopień zgodności ze wskaźnikami rentowności, dla wszystkich przedsiębiorstw, był jednak niższy od docelowych wartości przyjętych w poszczególnych indywidualnych planach biznesowych.

Wydajność

Rzeczywiste i przewidywane poziomy zatrudnienia w przemyśle stalowym osiągnięto w ustalonym terminie. Poziom zatrudnienia w sektorze stalowym w 2007 r. (38 186 osób) stanowił 85 % poziomu przewidywanego w KPR, uwzględniając przeciętną roczną liczbę pracowników. Zgodnie z informacjami przekazanymi przez monitorowane przedsiębiorstwa, poziom siły roboczej w 2008 r. powinien wynosić 78 % docelowej wartości na ten rok. Jednakże przeciętna wydajność przedsiębiorstw korzystających z pomocy stanowi jedynie 50 % międzynarodowej normy¹⁰. Wydajność osiągnięta przez przedsiębiorstwa znacznie się różni. Jedynie Tenaris Donasid pozostaje w zgodności ze swoimi zobowiązaniami i niemalże spełnia międzynarodowe normy. Głównym powodem tego, że wydajność nie zwiększa się wraz ze zmianą poziomu zatrudnienia, są niższe poziomy produkcji w porównaniu z rokiem 2006.

W przypadku wszystkich spółek konieczne są dalsze wysiłki, jeśli wymagany wzrost wydajności ma zostać osiągnięty zgodnie z wymogami Protokołu. Wygląda na to, że z wyjątkiem TMK Resita i Tenaris Donasid, istnieje możliwość dalszej poprawy sytuacji w zakresie zatrudnienia.

Redukcja kosztów

Wymagane obniżenie kosztów można osiągnąć w niektórych obszarach, np. zużycia energii i materiałów, wyłącznie w perspektywie długofalowej poprzez inwestycje w modernizację. W 2007 r. inwestycje technologiczne stanowiły od 110 % do 1 500 % (w przypadku TMK Resita) wartości docelowej na ten rok. Jednocześnie inwestycje proekologiczne wyniosły od 75 % do 2 500 % (w przypadku Tenaris Donasid) wartości docelowej. Mimo że Mittal Steel Hunedoara niemalże osiągnął cel na 2007 r., inwestycje proekologiczne tego przedsiębiorstwa w okresie 2004-2007 stanowiły jedynie 54 % wartości przewidywanych w IBP.

Mimo że przedsiębiorstwa korzystające z pomocy wprowadziły i wdrożyły programy inwestycyjne, większość z nich nadal odnotowuje koszty, które nie świadczą o usprawnieniach operacyjnych wynikających z programów inwestycyjnych. W większości zakładów wydajność zużycia surowców, udział kosztów pracy w kosztach całkowitych oraz zużycie energii są znacznie wyższe niż normy międzynarodowe. W przypadku niektórych zakładów nieefektywność operacyjną rekompensowały ceny sprzedaży.

2.2.2. Ochrona środowiska naturalnego

W traktacie o przystąpieniu określono przepisy przejściowe i ustalono wykaz instalacji, dla których przyznano odstępstwo od zgodności z dyrektywą IPPC. Wymienione przedsiębiorstwa przemysłu stalowego: Mittal Steel Galati, Mittal Steel Hunedoara, Mechel Targoviste i Mechel Campia Turzii uzyskały już przejściowe pozwolenia zintegrowane zgodnie z dyrektywą IPPC w 2007 lub w 2006 r. (Mittal Steel Hunedoara). Te przejściowe pozwolenia są ważne do dnia 31 grudnia 2014 r. (2012 r. dla Mechel Targoviste) i obejmują program inwestycji proekologicznych, jaki należy wdrożyć w okresie obowiązywania pozwolenia.

¹⁰ Ponad 600 walcowanych na gorąco Tm/osobę/rok w zakładach zintegrowanych, ponad 800 walcowanych na gorąco Tm/osobę/rok w stalowniach niezintegrowanych.

Pozostałe przedsiębiorstwa nie objęte wykazem podmiotów korzystających z okresu przejściowego, musiały spełnić wymogi tego prawodawstwa przed datą przystąpienia.

3. GŁÓWNE WNIOSKI

3.1. Bułgaria

Sytuacja w 2007 r. nie spowodowała poprawy już niekorzystnego rozwoju sytuacji w Kremikovtzi w 2006 r. Wyniki w 2007 r. wykazały dalszą niezgodność z celami restrukturyzacji wymienionymi w Protokole, dotyczącymi rentowności, inwestycji technologicznych i proekologicznych, sprzedaży, wydajności i redukcji kosztów. Sytuację tę potwierdziły władze Bułgarii, które poinformowały Komisję, że wdrażanie IBP dla Kremikovtzi zostało przerwane w dniu 6 sierpnia 2008 r. w związku z ogłoszeniem niewypłacalności i wszczęciem postępowania upadłościowego przez Sąd Miejski w Sofii.

W decyzji Rady Stowarzyszenia UE-Bułgaria z dnia 29 grudnia 2006 r. zmieniającej art. 3 Protokołu Dodatkowego do Układu Europejskiego określono, że *„Jeśli proces monitorowania realizacji działań restrukturyzacyjnych pokaże, że odpowiednie wymogi protokołu 2 do Układu Europejskiego oraz istotne środki restrukturyzacyjne (wraz ze wszystkimi zrealizowanymi inwestycjami) nie zostały wdrożone [...] Bułgaria zażąda zwrotu wszelkiej pomocy przyznanej przy naruszeniu tych warunków, zgodnie z przepisami obowiązującymi przed jej przystąpieniem do Unii Europejskiej lub po jej przystąpieniu.”*

Zgodnie ze wspomnianą powyżej decyzją Rady Stowarzyszenia UE-Bułgaria, Bułgaria będzie zobowiązana do zażądania zwrotu pomocy, jeżeli nie zostaną spełnione odpowiednie warunki zawarte w Protokole 2 do Układu Europejskiego oraz istotne środki restrukturyzacyjne wraz ze wszystkimi zrealizowanymi inwestycjami. Ogłoszenie niewypłacalności wyraźnie wskazuje na to, że przedsiębiorstwo nie odzyskało rentowności i prawdopodobnie nie odzyska jej do końca 2008 r. W związku z tym, Komisja powinna być informowana o rozwoju sytuacji w postępowaniu upadłościowym, w szczególności w zakresie żądania zwrotu pomocy państwa.

3.2. Rumunia

Wyniki finansowe uzyskane w 2007 r. nie spełniają jeszcze w pełni założeń IBP, gdyż cztery z sześciu przedsiębiorstw nie uzyskały stopy EBITDA określonej odpowiednio w ich planach na ten rok.

Wyniki w 2007 r. i prognozy na 2008 r. przedstawione przez przedsiębiorstwa wskazują na wzrost przychodów i poprawę rentowności wszystkich sześciu przedsiębiorstw korzystających z pomocy. Szczególne wyzwanie stanowią znaczne zmiany rentowności (ze straty na zysk) przewidywane w Arcelor Mittal Hunedoara i Mechel Campia Turzii. Co się tyczy testu rentowności WE, wszystkie przedsiębiorstwa spodziewają się spełnienia kryterium EBIT w 2008 r., ale tylko dwa z nich, Arcelor Mittal Galati i TMK Resita, prognozują osiągnięcie wymaganego wskaźnika EBITDA. Rok 2008 wymaga zatem zwiększonych wysiłków w zakresie trwałego wzrostu wydajności w celu pokonania niepewności zaobserwowanej ostatnio na rynkach.

Mimo potencjalnej poprawy oczekiwanej przez przedsiębiorstwa korzystające z pomocy w pierwszej połowie 2008 r., trwała rentowność może być osiągnięta wyłącznie przez zintensyfikowanie działań we wszystkich przedsiębiorstwach, w szczególności w zakresie wdrożenia strategii redukcji kosztów i rozwoju spójnych strategii na przyszłość.

Komisja przypomina, że przepisy Protokołu do traktatu o przystąpieniu Rumunii wyraźnie przewidują, że nie przyznaje się żadnej dalszej pomocy państwa na restrukturyzację. Wszelka

dodatkowa pomoc na restrukturyzację mogłaby być zatem niezgodna z zawartymi w nim postanowieniami. Komisja podejmie niezbędne kroki w przypadku niezgodności z warunkami mającymi zastosowanie do dotychczas udzielonej pomocy, a mianowicie niezgodności ze wskaźnikami rentowności WE, w celu odzyskania tej pomocy.